

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ СТОМАТОЛОГІЧНИМИ ГОСПІТАЛЬНИМИ ЛІЖКАМИ

Білак-Лук'янчук В.Й., Слабкий Г.О., Нагірний Д.А.

Ужгородський національний університет м. Ужгород, Україна

Вступ. Забезпечення системи охорони здоров'я ресурсами є показником доступності відповідного виду медичної допомоги. Війна проти російської воєнної агресії негативно вплинула як на стан здоров'я населення так і на діяльність системи охорони здоров'я України [1-3]. Питання впливу війни на ресурси стоматологічної стаціонарної допомоги населенню України не вивчалось, що і зумовило актуальність даного дослідження.

Мета: дослідити вплив війни проти російської воєнної агресії на забезпечення населення стоматологічними госпітальними ліжками.

Матеріали і методи: *Матеріали:* дані галузевої статистичної звітності за 2020 і 2021 (передвоєнний період) та 2022 і 2023 (період війни проти російської воєнної агресії) роки в розрізі регіонів України. Проаналізовані дані із територій, які підконтрольні Україні. *Методи:* бібліосемантичний, медико-статистичний, структурно-логічного аналізу.

Результати дослідження. На першому етапі було досліджено динаміку кількості госпітальних стоматологічних ліжок для дорослих та забезпеченість ними населення в розрахунку на 10 тис. населення в розрізі регіонів України за період 2020-2023 роки. Отримані дані наведено в табл.1.

Таблиця 1

Стоматологічні госпітальні ліжка для дорослих, 2020-2023 рр

Регіон	2020		2021		2022		2023	
	1	2	1	2	1	2	1	2
Вінницька	50	0,33	50	0,33	50	0,33	50	0,33
Волинська	22	0,21	20	0,20	25	0,25	20	0,20
Дніпропетровська	130	0,41	105	0,34	106	0,34	105	0,34
Донецька	50	0,27	50	0,27	50	0,27	50	0,27
Житомирська	30	0,25	30	0,25	30	0,25	38	0,32
Закарпатська	5	0,04	5	0,04	10	0,08	10	0,08
Запорізька	40	0,24	40	0,24	30	0,18	30	0,18

Ів. Франківська	40	0,29	35	0,26	35	0,26	35	0,26
Київська	55	0,31	47	0,26	47	0,26	52	0,29
Кіровоградська	20	0,22	10	0,11	15	0,17	15	0,17
Луганська	-	-	-	-	-	-	-	-
Львівська	60	0,24	62	0,25	72	0,29	62	0,25
Миколаївська	35	0,32	35	0,32	35	0,32	28	0,26
Одеська	20	0,08	20	0,09	20	0,09	20	0,09
Полтавська	36	0,26	36	0,27	36	0,27	36	0,27
Рівненська	-	-	8	0,07	30	0,26	30	0,26
Сумська	27	0,26	25	0,24	20	0,19	18	0,17
Тернопільська	20	0,19	20	0,20	20	0,20	20	0,20
Харківська	130	0,50	125	0,48	125	0,48	121	0,47
Херсонська	35	0,34	20	0,20	20	0,20	20	0,20
Хмельницька	20	0,16	20	0,16	10	0,08	10	0,08
Черкаська	35	0,30	38	0,33	36	0,31	36	0,31
Чернівецька	25	0,28	25	0,28	25	0,28	25	0,28
Чернігівська	35	0,36	30	0,32	30	0,32	30	0,32
м. Київ	25	0,09	20	0,07	80	0,27	80	0,27
Україна	945	0,23	876	0,21	957	0,23	941	0,23

Примітка: 1 - абс. дані; 2 – показник в розрахунку на 10 тис. населення

Аналіз наведений в табл. даних вказує на те, що за період дослідження в цілому у закладах охорони здоров'я України кількість госпітальних стоматологічних ліжок скоротилася на 4 (статистично недостовірно) при забезпеченості ними на рівні 0,23. В розрізі років дослідження зареєстровані статистично недостовірні коливання кількості госпітальних стоматологічних ліжок та рівнів забезпеченості дорослого населення ними. При цьому на підконтрольній Україні частині Луганської області стоматологічні госпітальні ліжка не функціонували. В розрізі регіонів зареєстровано наступне коливання ліжкового фонду: на території 9 (36,0%) регіонів кількість стоматологічних госпітальних ліжок залишилося без змін, на території 4 (16,0%) регіонів вона збільшилася, а на території 10 (40,0%) регіонів – зменшилася. В Рівненській області в 2020 році стоматологічні госпітальні ліжка не були відкриті, а в 2023 році їх функціонувало в кількості 30.

Наступним кроком дослідження стало вивчення та проведення аналізу показників роботи стоматологічних госпітальних ліжок для дорослого населення. Отримані дані наведено в табл.2.

Аналіз наведених в табл.2 статистичних даних вказує на наступне:

- в цілому в Україні показник роботи стоматологічних госпітальних ліжок збільшився на 87 днів і в 2023 році склав 302 дні;

Таблиця 2

Робота стоматологічних госпітальних ліжок для дорослих, днів на рік

Регіони	Роки			
	2020	2021	2022	2023
Вінницька	260	266	300	361
Волинська	287	344	287	459
Дніпропетровська	260	343	322	440
Донецька	262	263	203	86
Житомирська	249	267	309	295
Закарпатська	276	379	300	307
Запорізька	161	253	207	284
Івано-Франківська	113	166	218	219
Київська	183	233	230	272
Кіровоградська	151	158	304	346
Луганська	-	-	-	-
Львівська	178	210	210	287
Миколаївська	195	186	150	277
Одеська	305	345	340	368
Полтавська	257	313	403	552
Рівненська	290	347	211	284
Сумська	211	183	221	438
Тернопільська	168	168	244	352
Харківська	213	224	144	198
Херсонська	106	40	26	22
Хмельницька	213	225	605	734
Черкаська	188	169	222	303
Чернівецька	317	408	472	544
Чернігівська	243	252	208	241
м.Київ	197	182	191	219
Україна	215	244	243	302

- в 2020 році граничний показник роботи стоматологічних госпітальних ліжок коливався в 2,99 разів: від 106 днів на рік в Херсонській до 317 днів на рік в Чернівецькій області. При цьому на території 10 (40,0%) регіонів стоматологічні госпітальні ліжка працювали менше 200 днів на рік;

- в 2023 році граничний показник роботи стоматологічних госпітальних ліжок коливався в 33,36 разів: від 22 дні на рік в Херсонській до 734 днів в Хмельницькій області;

- в 2023 році у зрівнянні з 2020 роком зростання показника роботи стоматологічного госпітального ліжка зареєстровано на території 21 (84,0%) регіонів, а його зниження на території 4 (16,0%) регіонів. Критичним є показник роботи стоматологічного госпітального ліжка в Хмельницькій (734 дні на рік) та Чернівецькій (544 дні), Полтавській (552 днів), Сумській (438 днів), (Волинській (459 днів), Дніпропетровській (440 днів), Херсонській (22 дня), Донецькій (86 днів) областях. Значне зростання показників роботи стоматологічних госпітальних ліжок є опосередкованим показником зростання стоматологічної патології в тому числі внаслідок бойових дій, при якій необхідна стаціонарна спеціалізована допомога.

Висновки. Проведений аналіз вказує на негативний вплив війни проти російської воєнної агресії на забезпеченість населення стоматологічними госпітальними ліжками в зоні активних бойових дій та значним зростанням показників роботи вказаних госпітальних ліжок, що пов'язано із значним зростанням тяжкої стоматологічної патології при якій надається стаціонарна спеціалізована медична допомога.

Список використаних інформаційних джерел:

1. Скільки військових та цивільних загинули в ході конфліктів після Другої світової війни. URL: https://www.slovoidilo.ua/2022/10/31/infografika/suspilstvo/skilky-vijskovyxtacyvilnyx-zahynuly-xodi-konfliktiv-pislya-druhoyisvitovoyivijny?utm_source=gravitec&utm_medium=push&utm_campaign=

2. Вплив війни на стан громадського здоров'я та систему охорони здоров'я України. Миронюк І., Слабкий Г., Щербінська О., Білак - Лук'янчук В. Вплив війни проти російської військової агресії на санітарно- епідемічну ситуацію та рівень захворюваності цивільного населення України на інфекційні хвороби: колективна монографія / за заг. ред. проф. Г.О. Слабкого та к.м.н. Савчука Р.М. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2025. – С. 8-18

3. Слабкий Г.О., Білак-Лук'янчук В.Й., Козар Ю. Ю. Щодо впливу війни проти російської агресії на стан здоров'я населення та систему охорони здоров'я України. Вісник здоров'я. 2023. Том 1. Випуск 1. С.38-46